

ADAY TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLERİNİN “EDEBİYAT ÖĞRETMENİ”
KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR YOLUYLA ANALİZİYrd. Doç. Dr. Hayrullah KAHYA¹

Özet

Metafor, kişilerin bir olgu ya da kavrama ilişkin algılarını benzetmeler yoluyla ifade etmesi olarak tanımlanabilir. İnsanoğlu eskiden beri özellikle soyut kavramları daha iyi anlayabilmek/anlatılabilmek için onları metaforlar yardımıyla ifade eder. Bu yönüyle metaforlar hayatımızda çok önemli bir işleve sahiptirler. Bu çalışmada aday Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin “edebiyat öğretmeni” kavramına ilişkin algıları metafor yoluyla analiz edilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Türkiye’nin çeşitli üniversitelerinden aday Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış açık uçlu soru formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmaya gönüllülük esasına göre katılmış olan katılımcılardan veri toplama formundaki “Edebiyat öğretmeni ..... gibidir/benzer/hatırlatır. Çünkü .....” şeklindeki açık uçlu cümleleri tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yapılarak on bir kategoriye ayrılmıştır: *bilgi kaynağı ve/veya sağlayıcısı* (n= 30; %30), *yol gösterici ve yönlendirici* (n= 24; %24), *rol model* (n=12; %12), *bireysel ve duygusal gelişimi destekleyici* (n= 8; %8), *üretici* (n= 8; %8), *değerli bir varlık* (n=6; %6), *şekillendirici/biçimlendirici* (n= 6; %6), *süper otorite* (n=3; %3), *iletişim aracı* (n=1; %1), *eğlendirici/dinlendirici* (n=1; %1), *sevgi ve fedakarlık örneği* (n=1; %1). Sonuçlara göre katılımcıların %58’i (n=58) öğretmeni geleneksel (*bilgi kaynağı ve/veya sağlayıcısı, yol gösterici ve yönlendirici, rol model, değerli bir varlık, şekillendirici/biçimlendirici, süper otorite, sevgi ve fedakarlık örneği*); %43’ü ise (n= 43) edebiyat öğretmenini çağdaş eğitim yaklaşımlarına uygun özelliklere (*yol gösterici ve yönlendirici, bireysel ve duygusal gelişimi destekleyici, üretici, iletişim aracı, eğlendirici/dinlendirici*) daha uygun rolleriyle algılamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni, öğretmen, metafor, eğitim.

AN INVESTIGATION OF METAPHORS ON THE CONCEPT OF LITERATURE TEACHER
AMONG PRESERVICE TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE TEACHERS IN
TURKEY

Abstract

Metaphor can be described as one’s expressing perceptions about a fact or a notion thorough similes. Humankind expresses nonfigurative notions with the help of metaphors to understand/narrate them better since the ancient times. Metaphors have a very important place in one’s life with this function. In this study, trainee Turkish Language and Literature teachers’ perception about “literature teacher” notion is analyzed through metaphors. Phenomenology design of qualitative research is used in this study. The paradigm of the study is formed by trainee Turkish language and literature teachers. The data of this research is collected with semi-constructed open-ended question form. Participants that attended the research by voluntarily is requested to complete open-ended sentences similar to “Literature teacher is similar to/is like/reminds ..... because .....” The acquired data is divided into 11 categories by doing content analysis: *knowledge source and/or provider* (n= 30; %30), *leader and director* (n= 24; %24), *role-model* (n=12; %12), *supporter of personal and emotional development* (n= 8; %8), *productive* (n= 8; %8), *a precious being* (n=6; %6), *former/moulder* (n= 6; %6), *super authority* (n=3; %3), *communication tool* (n=1; %1), *entertainer/relaxing* (n=1; %1), *example of love and sacrifice* (n=1; %1). According to results, %58 of the participants (n=58) described the teacher as traditional (*knowledge source and/or provider, leader and director, role-model, a precious being, former/moulder, super authority, example of love and sacrifice*); %43 of them perceive the teacher as roles that fits better the qualities of modern education approaches (*leader and director, supporter of personal and emotional development, productive, communication tool, entertainer/relaxing*).

Keywords: Turkish Language and Literature Teacher, teacher, metaphor, education.

Özgün Araştırma / Original Article

¹ Sorumlu yazar/Corresponding Author, Yıldız Teknik Üniversitesi, TÜRKİYE, hayrullahkahya@hotmail.com,

ORCID ID: 0000-0002-1192-6453

GİRİŞ

Metafor kelimesi Yunanca *meta-* “öte”, *pherein* “taşımak, götürmek” kelimelerinin birleşerek “transfer etmek, taşımak anlamlarına gelmesinden oluşmuş birleşik bir kelimedir. Dolayısıyla hem etimolojik hem de terminolojik olarak metafor kelimesi iki nokta arasında gerçekleşen bir transfer olayını ifade eder. Bir şeyin bazı özelliklerinin başka bir şeye taşınması, iletilmesi anlamına gelir (Demirci 2014: 226). Metaforun esası bir cins bir şeyi başka bir cins şeye göre anlamak ve tecrübe etmeye dayanır (Lakoff and Johnson 2010: 27). Güçlü ya da zayıf bir benzerlik kurulabilecek ortak özellik olduğu müddetçe iki tarafın mevcudiyeti metafor için yeterlidir. Ancak genellikle az bilen çok bilinene benzetilmesi daha yaygındır (Crystal 2008: 98’den aktaran Demirci 2014: 227) Metafor, zaten var olan bir kavram (phenomena) üzerine yeni bir ışık tutma, ona tamamen yeni bir perspektiften bakma ve konuşma yoludur. Böylece biz bir anlam transferi elde eder ve bu şekilde farkındalık yaratırız (Hubner 1984: 12). Metaforlar sadece anlatımı, daha geniş söylemek gerekirse dili, süslemeye yarayan bir söz sanatı değildir. İnsan hayatındaki önemi bundan çok daha fazlasını ifade eder. Lakoff ve Johnson metaforun sadece bir dil veya kelime sorunu olmadığını, insanın düşünme sürecinin başlı başına metaforik bir esasa dayandığını belirtir (Lakoff and Johnson 2010: 28).

Bir şeyi anlatmak için tek yol metafor olmamakla (Miller 1987: 219) birlikte metaforların aday öğretmen eğitiminde kullanılmasının oldukça verimli bir yöntem olduğu düşünülmektedir (Goldstein 2005: 8; Saban vd. 2006: 47). Birçok araştırmacıya göre eğitimciler açısından bakıldığında metaforlar iki olgu arasında karşılaştırma yapmak, benzerlik veya farklılıklara dikkat çekmek ya da bir olguyu başka bir olgu ile açıklama yapmak imkanı sunar (Saban 2004: 131-132). Metafor üretmek, kişinin düşüncelerini esnekletmesine ve basmakalıp görüşleri üzerinde yeniden düşünmesine yardımcı olur (Levine 2005: 172). Dolayısıyla herhangi bir kavram üzerinde metaforlar üzerinden bir analiz yapmak kişilerin o kavramı nasıl algıladıklarını en iyi gösteren yollardan biridir. Bu amaçla bu çalışmada üniversitelerinden aday Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin gelecekte icra edecekleri meslek olan “edebiyat öğretmeni” kavramına ilişkin algıları metafor analizleri yoluyla ortaya konacaktır.

Öğrenme, öğrenci, okul, okur-yazarlık, ölçme-değerlendirme gibi eğitim ile ilgili kavramlar üzerinde birçok metaforik çalışma (Inbar 1996; Mahlios ve Maxon 1998; Bozık 2002; Guzel Stichert 2005; Silman ve Şimsek 2006; Massengil vd. 2008; Saban 2009; Boyacı 2009; Cephe 2009; Toremene ve Dos 2009; Alger 2009; Çapan 2010; Aydın 2011; Tatar ve Murat 2011; Kunt ve Tortop 2013 gibi) yapılmasına rağmen Türkçe literatürde “edebiyat öğretmeni” kavramına ilişkin bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yüzden burada biz, öncelikle alanyazında sadece “öğretmen” kavramı ile “... öğretmeni” kavramı üzerinde yapılmış metaforik algıların analizine yönelik bazı çalışmalar üzerinde duracağız. Bu çalışmalardan biri Yıldırım vd. (2011) tarafından yapılmıştır. Çalışma ilköğretim müfettişi, ilköğretim okulu yöneticisi ve öğretmenlerinin öğretmen kavramına ilişkin algılarını metaforlar yoluyla tespit etmeyi amaçlayan bir çalışmadır. Çalışmanın çalışma grubunu Konya’da görevli 51 ilköğretim müfettişi, 73 ilköğretim okulu yöneticisi ve 154 öğretmen oluşturmuştur. Çalışma sonucunda katılımcıların öğretmenleri olumlu (*fedakar, çalışkan, aydınlatıcı, biçimlendirici, lider*) ve olumsuz (*yetkisiz, verimsiz, ucuz işgücü, tekdüze, tutarsız, tembel, saldırgan, ezik*) olmak üzere iki temel kategoride değerlendirdikleri anlaşılmıştır. Aytan (2014) ise aday Türkçe öğretmenlerinin “öğretmen” kavramı algılarını metaforik yolla analiz eden bir çalışma yapmıştır. Çalışma grubunu 3 farklı üniversiteden 114 aday Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcılar öğretmen kavramını *sevgi ve fedakarlık örneği, bilgi kaynağı, yol gösterici ve rehber, biçimlendirici* olarak değerlendirmişlerdir. Bir başka araştırmacı, Cerit (2008), öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin öğretmen kavramına ilişkin metaforik algılarını anket yoluyla tespit etmiştir. Çalışma grubunu 600 öğrenci, 203 öğretmen ve 51 okul yöneticisi oluşturmuştur. Katılımcıların öğretmen kavramını daha çok *bilgi kaynağı ve dağıtıcısı, ebeveyn, arkadaş, rehber ve aydınlatıcı* gibi olumlu metaforik kavramlarla algıladıkları; *bahçıvan, otoriter kişi,*

bakıcı, gardiyan, yıkıcı ve zarar verici kişi gibi metaforik kavramları ise öğretmene yakıştıramadıkları anlaşılmıştır. Konu ile ilgili önemli bir başka çalışmada (Saban 2004), giriş düzeyinde aday sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik kavramına ilişkin algıları metaforlar yoluyla analiz edilmiştir. Çalışma grubunu 151 sınıf öğretmeni adayı oluşturmuştur. Çalışmanın sonucuna göre katılımcıların çoğu öğretmeni *bilgi kaynağı ve aktarıcısı, şekillendirici ve biçimlendirici, tedavi edici* olarak, daha azı ise öğretmeni *eğlendirici, bireysel gelişimi destekleyici, rehber veya kılavuz* olarak algılamışlardır. Saban vd. (2006) de öğretmen kavramına ilişkin aday öğretmenlerin metaforik algılarını konu alan bir çalışma yapmıştır. Çalışma grubunu çeşitli branşlardaki 1222 aday öğretmen oluşturmuştur. Katılımcılar öğretmeni *bilgi sağlayıcı, şekillendirici ve biçimlendirici, tedavi edici ve onarıcı, süper otorite figürü, değişim ajanı, eğlendirici, karakter prototipi ve gelişimcisi, bireysel gelişimi destekleyici, yol gösterici ve yönlendirici, işbirlikçi ve demokratik lider* olarak kabul etmektedirler. Konu ile ilgili başka bir çalışmada (Aydın vd. 2010) aday Türkçe öğretmenlerinin öğrenci ve öğretmen kavramlarına ilişkin algıları metaforlar yoluyla tespit edilmiştir. Çalışma grubunu 165 aday öğretmen oluşturmuştur. Katılımcıların öğretmeni *bilgi kaynağı, üretici ve biçimlendirici, iyileştirici ve onarıcı, yol gösterici ve yönlendirici, örnek kişi, güç göstergesi* olarak algıladıkları ortaya çıkmıştır. Çelikten (2006) ise literatür araştırması yapmış ve çalışmasında öğretmen kavramının *arkadaş, otoriter, ebeveyn, bahçıvan, inci istiridyesi ve doktor* metaforları etrafında ele alındığını ileri sürmüştür. Bu çalışmalar yanında Cerit (2008)'in belirttiğine göre bazı araştırmalar öğretmenin *otoriter bir kişi* (Mahlion ve Maxson 1988; Balcı 2001), *gardiyan* (Baker 1995) ve *üretici* (Cook-Sather 2003) olarak da algılandığını ortaya koymuştur.

Literatürde “... öğretmeni” kavramı üzerine yapılan çalışmalar daha azdır. Örneğin Özbaş ve Aktekin (2013) aday tarih öğretmenlerinin tarih öğretmenliğine ilişkin metaforlarını araştırmışlardır. Çalışma grubunu 74 aday tarih öğretmeni oluşturmuştur. Katılımcılar tarih öğretmenini *tarihsel bilginin aktarıcısı, tarihsel bilginin depolayıcısı, aydınlatan/yol gösteren kişi, müfredatın bekçisi, toplumu şekillendiren kişi ve tarih araştırmacısı* olarak kabul etmektedirler. Ünal ve Ünal (2010) ise rehber öğretmenlerin öğrenciler ve öğretmenler tarafından nasıl algılandığına ilişkin bir çalışma yapmışlardır. Çalışma grubunu bir lisedeki 89 öğrenci ve 25 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcılar rehber öğretmenini *bilgi verici, yararlı, güven duyulan, çalışkan, sakınılması gereken, hayatı güzelleştiren, sabırlı, demokrat* bir kişi olarak algılamaktadırlar. Aday İngilizce öğretmenlerinin İngilizce öğretmeni hakkındaki algılarını ortaya koyan bir araştırma da Kavanoz (2016) tarafından yapılmıştır. Çalışma grubunu 94 aday İngilizce öğretmeni oluşturmuştur. Katılımcıların İngilizce öğretmenini *bilgi kaynağı ve sağlayıcısı, kolaylaştırıcı, sanatçı, zanaatkar, yol gösterici, üstün otorite, değişimin temsilcisi/ajanı, besleyici, avukat, eğlendirici, işbirlikçi lider* olarak algıladıkları ortaya çıkmıştır.

Burada Türkiye’de aday Türkçe öğretmenlerinin “edebiyat” kavramı üzerindeki algılarına yönelik bir araştırmadan da söz etmek gerekir. Bağcı (2013) tarafından yapılan çalışmanın katılımcıları 230 aday Türkçe öğretmeninden oluşmaktadır. Katılımcılara göre “edebiyat” kavramı *yansıtıcı ve aktarıcı, önemli, değerli ve hassas, farklı ve çeşitli, sonsuz ve derin, duygusal, hayat tarzı, mutluluk ve sevgi* kategorileri altında değerlendirilmiştir.

Çalışmada aday edebiyat öğretmenlerinin “edebiyat öğretmeni” kavramına ilişkin kullandıkları metaforlar nelerdir sorusunun cevabı araştırılmıştır.

Buna bağlı olarak da aşağıdaki soruların cevaplarına ulaşılmaya çalışılmıştır:

1. Aday edebiyat öğretmenlerinin “edebiyat öğretmeni” kavramına ilişkin ürettiği metaforlar hangi kategoriler altında gruplandırılabilir?
2. “Edebiyat öğretmeni” kavramına ilişkin metaforlar, aday edebiyat öğretmenlerinin “edebiyat öğretmeni” kavramına ilişkin hangi algılarını göstermektedir?

3. Elde edilen veriler, “öğretmen” ve “... öğretmeni” kavramlarına ilişkin daha önceki araştırmalarla ortaya konmuş metaforik algılar ile karşılaştırıldığında “edebiyat öğretmeni” kavramına ilişkin hangi ayrıntılara ulaşılabilmektedir?

Yöntem

Bu çalışma mevcut durumun betimlenmesi ve analiz edilmesine yönelik bir nitel çalışmadır. Verilen toplanması ve analizinde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada olgubilim (phenomenology) deseni uygulanmıştır. Olgubilim, genellikle varlığı bilinen ancak derinlemesine bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanır. Tümüyle yabancı olmayan ama tam olarak da kavranamayan olgular için en uygun yöntemlerden biri olgubilim desendir. Bununla birlikte olgubilim araştırmaları, her zaman kesin ve genel sonuçlara ulaşmayı sağlayamayabilir. Fakat bu durum, nitel araştırmaların doğasında vardır. Olgubilim, bir olgunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olduğundan bilimsel çalışmalara katkıda bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek 2011: 72-75)

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinin Türk dili ve edebiyatı bölümü öğrencisi veya mezunu aday Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri oluşturmaktadır. Katılımcılar gönüllülük esasına göre ve rast gele seçilmişlerdir. Katılımcılara ilişkin bilgiler aşağıdaki Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1: Üniversitelere göre katılımcı sayıları

Üniversite adı	f	%
Anadolu Üniversitesi	53	38.9
Yıldız Teknik Üniversitesi	23	16.9
İstanbul Aydın Üniversitesi	15	11
İstanbul Arel Üniversitesi	10	7.3
Kırklareli Üniversitesi	5	3.6
Beykent Üniversitesi	5	3.6
İstanbul Kültür Üniversitesi	3	2.2
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	3	2.2
Boğaziçi Üniversitesi	3	2.2
İstanbul Üniversitesi	2	1.4
Diğer üniversiteler*	14	10.2
Toplam	136	99.5

* Her birinden birer katılımcı ile diğer üniversiteler: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Yakın Doğu Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul Yeditepe Üniversitesi, Namık Kemal Üniversitesi.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılanlara “Edebiyat öğretmeni ... gibidir/benzer/hatırlatır. Çünkü ...” şeklinde verilen cümlelerin yazılı olduğu formlar dağıtılıp buradaki boşlukları doldurmaları istenmiştir. Formu doldurmadan önce katılımcılara metaforun tanımı ve özellikleri ile ilgili kısa bilgi verilmiştir. Bu bağlamda metaforun “isim”, benzetme yönünün de “sıfat” cinsinden olması gerektiği belirtilmiştir. Katılımcılar formları 15-20 dakika içinde doldurmuşlardır.

Verilerin Analiz Edilmesi

Bu çalışmada elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. İçerik analizi elde edilen verilerin tanımlanması ve içinde saklı olabilecek gerçeklerin ortaya çıkarılması demektir. Bu amaçla içerik analizinde benzer veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilir ve düzenlenir. Bu şekilde elde edilen kavram ve temalar yorumlanarak okuyucu sunulur (Yıldırım ve Şimşek 2011: 227). Bu çalışmada elde edilen veriler Saban vd. (2006) tarafından geliştirilen altı aşama dikkate alınarak analiz edilmiştir:

1. **Adlandırma aşaması:** Bu aşamada katılımcılar tarafından oluşturulan metaforların alfabetik sıraya göre geçici bir listesi yapıldı.
2. **Tasnif aşaması:** Bu aşamada katılımcılar üretmiş olduğu metaforlar içerik analizi metoduyla tasnif edildi. Bütün metaforlar tek tek gözden geçirilerek benzer ve ortak özelliklere sahip olanlar analiz edildi. Her metafor imgesi konu, kaynak, konu ile kaynak arasındaki ilişki bakımlarından ele alındı.
3. **Yeniden düzenleme ve derleme aşaması:** Bu aşamada zayıf yapılı veya geçersiz sayılabilecek metaforlar listeden çıkarıldı ve geriye kalan geçerli ve çalışmanın amacına uygun olan metaforlar teker teker tekrar gözden geçirilerek alfabetik sıraya uygun olarak yeniden listelendi. Bu aşamada 36 katılımcının ya kağıdı boş bıraktıkları ya da metafor kaynağı ile konusu arasında mantıksal ilişki kuramadıkları görüldü. Bu yüzden zayıf yapılı ya da geçersiz olarak adlandırılan bu metaforlar listeden çıkarıldı ve geriye 100 geçerli metafor kaldı.
4. **Kategorileştirme aşaması:** Bu aşamada elde edilen son metafor listesi ortak özelliklerine göre kategorilere ayrıldı. Kategorileştirme daha önce yapılan çalışmalar (Mahlios ve Maxson 1998; Martinez vd. 2001; Oxford vd. 1998; Guerrero ve Villamil 2000; Saban vd. 2006; Yıldırım vd. 2011; Aytan 2014; Bağcı 2013; Sağdıç 2013 gibi) göz önüne alınarak yapıldı.
5. **Geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması:** Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığı açıklaması nitel araştırmalarda en önemli hususlardan biri olan geçerlik ve güvenirliliğin sağlanması açısından önemli olduğu belirtilmektedir (Yıldırım ve Şimşek 2011). Bu çalışmada sonuçların geçerliğini sağlamak amacıyla çalışmanın veri analiz süreci ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Ayrıca elde edilen bulguların işlenmesi ve yorumlanması katılımcıların kendi ifadeleri temel alınarak yapılmıştır. Bulgular yorumlanırken katılımcıların verilerinden direkt alıntılar yapılmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından daha önce yapılmış benzer çalışmalar da göz önüne alınarak geliştirilen kavramsal kategoriler altında verilen metaforların söz konusu kavramsal kategorileri tam olarak temsil edip etmediğini teyit etmek için görevli bir uzman öğretim elemanının görüşüne başvurulmuştur. Araştırmacı tarafından

oluşturulan kavramsal kategorilerin (kısa açıklamaları ile birlikte) ve üretilmiş geçerli metaforların listesi verilerek uzmandan hiçbiri dışarda kalmayacak şekilde bunları birbirleriyle eşleştirmesi istenmiştir. Ortaya çıkan sonuç, Milles ve Huberman (1994: 64) tarafından geliştirilen güvenilirlik testi formülü (Güvenirlik=Görüş birliği/görüş birliği+görüş ayrılığı) ile test edilmiştir. Çalışmamızdaki güvenilirlik oranı (Güvenirlik=127/127+9) .93 olarak hesaplanmıştır. Milles ve Huberman’a göre araştırmacı ile uzmanlar arasındaki uyumluluk oranı %90’a yakın ya da %90’dan fazla ise çalışmanın güvenilirliği istenen düzeyde demektir. Buna göre çalışmamız güvenilir olarak değerlendirilmiştir.

6. **Nicel veri analizi veri organizasyonu:** Metaforların tanımlanmasından ve kavramsal kategorilerin geliştirilmesinden sonra tüm veriler bilgisayara aktarılmış, bunların frekansları ve yüzdeleri hesaplanmıştır.

Bulgular

Çalışmada aday Türk dili ve edebiyatı öğretmeni olan katılımcılardan edebiyat öğretmeni kavramına ilişkin düşüncelerini metaforlar yoluyla ifade etmeleri istenmiştir. Katılımcılar tarafından oluşturulan metaforların listesi frekansları ve yüzdeleri ile birlikte frekans sıklıklarına göre aşağıdaki tabloda listelenmiştir:

Tablo 2: *Metaforların frekans/yüzde oranlarına göre genel listesi*

<i>Metafor</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
ağaç	6	6
deniz	4	4
kitap	4	4
kütüphane	4	4
şiiir	3	3
ansiklopedi	3	3
pusula	3	3
okyanus	3	3
güneş	3	3
gezgin	3	3
kılavuz	3	3
anne	2	2
bahçıvan	2	2
gemi kaptanı	2	2
usta	2	2
şair	1	1
arı	1	1
aşık	1	1
ayna	1	1
bilgisayar	1	1
bülbül	1	1
çoban	1	1
demir	1	1
ebeveyn (anne/baba)	1	1
ekmek	1	1

elmas	1	1
figür	1	1
fihrist	1	1
film	1	1
google	1	1
gökkuşağı	1	1
gökyüzü	1	1
halı dokumacısı	1	1
hazinedar	1	1
Hint kumaşı	1	1
ilkbahar	1	1
Kaan çivikıran	1	1
kalem	1	1
kalp	1	1
kandil	1	1
karınca	1	1
kaşif	1	1
kondüktör	1	1
köprü	1	1
kuğu	1	1
kuş	1	1
kültür taşı	1	1
küp	1	1
lale	1	1
lider	1	1
madenci	1	1
makinist	1	1
masal anlatıcısı	1	1
mevsim	1	1
mum	1	1
mücevher	1	1
mühendis	1	1
psikolog	1	1
rehber kitabı	1	1
ressam	1	1
roman	1	1
tarih	1	1
tercüman	1	1
toprak	1	1
üstühan	1	1
yağmur	1	1
yol	1	1
Yunan tanrısı	1	1
Toplam	100	100

Çalışmada elde edilen metaforlar açıklamaları da dikkate alınarak baskın özelliklerine göre şu kategoriler altında toplanmıştır: *bilgi kaynağı ve/veya sağlayıcısı, yol gösterici ve yönlendirici, rol model, bireysel ve duygusal gelişimi destekleyici, üretici, değerli bir varlık, şekillendirici/biçimlendirici, süper otorite, iletişim aracı, eğlendirici/dinlendirici, sevgi ve fedakarlık örneği* olarak edebiyat öğretmeni.

Tablo 3: Ana metafor kategorileri

<i>Metafor kategorileri</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
1. Bilgi kaynağı ve/veya sağlayıcısı	30	30
2. Yol gösterici ve yönlendirici	24	24
3. Rol model	12	12
4. Bireysel ve duygusal gelişimi destekleyici	8	8
5. Üretici	8	8
6. Değerli bir varlık	6	6
7. Şekillendirici/biçimlendirici	6	6
8. Süper otorite	3	3
9. İletişim aracı	2	2
10. Eğlendirici/dinlendirici	1	1
11. Sevgi ve fedakarlık örneği	1	1
Toplam	100	100

Tablo 3'ten de anlaşılacağı üzere katılımcılar edebiyat öğretmenini en çok *bilgi kaynağı ve/veya sağlayıcısı* (n=30, % 30) olarak görmekte, ikinci olarak ise öğrencilere *yol gösterici ve onları yönlendirici* (n=24, % 24) bir özelliğe sahip olduğunu düşünmektedirler. Katılımcılar edebiyat öğretmenini en az *eğlendirici/dinlendirici* (n=1, %1) ve *sevgi ve fedakarlık örneği* (n=1, %1) olarak algılamaktadırlar.

Aşağıda bu kategorilerin her biri üzerinde ayrıntılı olarak durulacaktır.

1. Bilgi kaynağı ve/veya sağlayıcısı olarak edebiyat öğretmeni

Bu kategoriye edebiyat öğretmenini bilginin kaynağı ve/veya sağlayıcısı olarak algılayan katılımcıların metaforları yerleştirilmiştir. Bu kategorideki metaforların çoğunluğu (n=20, % 20) edebiyat öğretmenini daha çok *öğrencilere bilgi sağlayan önemli bir kaynak* [*google* (1), *deniz* (3), *gökkuşuğu* (1), *fihrist* (1), *ansiklopedi* (2), *bilgisayar* (1), *gökyüzü* (1), *okyanus* (3), *küp* (1), *kitap* (1), *ağaç* (1), *lale* (1), *gezgin* (1), *aşık “ozan”* (1), *tarih* (1)] olarak görürken birkısım (n=8, % 8) onu daha ziyade *bilgi sağlayıcısı* [*kütüphane* (2), *haznedar* (1), *kültür taşı* (1), *deniz* (1), *kitap* (1), *ansiklopedi* (1), *güneş* (1)], daha az bir kısmı (n=2, % 2) ise *hem bilgi kaynağı hem de bilgi sağlayıcısı* [*kütüphane* (1), *kitap* (1)] olarak görme eğilimindedirler:

Edebiyat öğretmeni google gibidir. Çünkü ne sorarsan cevap verir. (bilgi kaynağı)

Edebiyat öğretmeni okunmamış, içine girilmemiş kütüphaneye benzer. Çünkü insanlar hayatları boyunca [edebiyat öğretmenlerinden] bilgi almaktadırlar. O yüzden benzer.” (bilgi sağlayıcısı)

Edebiyat öğretmeni kütüphane gibidir. Çünkü binlerce bilgiyi saklayıp gerektiğinde sunabilen, eski bilgilerle yeni bilgileri bir arada tutabilen ayaklı kütüphane gibidir.” (bilgi kaynağı ve sağlayıcısı)

2. Yol gösterici ve yönlendirici olarak edebiyat öğretmeni

Bu kategorideki metaforlar, edebiyat öğretmenlerinin öğrencilere her alanda yol gösteren bir kılavuz olduğunu belirten metaforlardır. Bu metaforlarda en öne çıkan anlayış şudur: Öğrenciler yalnızca düşmeye eğilimlidir. Uyarılması gereken toy ve bilgisiz bireyler olarak bilgili ve tecrübeli öğretmenler tarafından yönlendirilmeye muhtaçtır. Katılımcılar, ikinci sırada (n=24, % 24) edebiyat öğretmenine yol gösterici ve yönlendiricilik misyonunu yüklemişlerdir. Bu kavramsal kategoride edebiyat öğretmeni *pusula* (3), *gemi kaptanı* (2), *kılavuz* (2), *gezgin* (2), *güneş* (2), *usta* (1), *anne* (1), *ayna* (1), *Kaan Çivikıran* (1), *anne/baba (ebeveyn)* (1), *figür* (1), *lider* (1), *mum* (1), *kandil* (1), *roman* (1), *kitap* (1), *kütüphane* (1), *rehber kitabı* (1) olarak algılanmaktadır. Edebiyat öğretmeni hem edebi bilgileri, hem hayatı, hem de iyi düşünce ve

davranış kalıplarını, tarihimizi, kültürümüzü öğrencilere öğreten ve onları bu yönde yönlendiren bir figürdür.

*Edebiyat öğretmeni pusula gibidir. Çünkü yolunu kaybedenlere o yol gösterir.
Edebiyat öğretmeni kaptan gibidir. Çünkü öğrencinin rotasını o çizer.*

3. Rol model olarak edebiyat öğretmeni

Katılımcılar tarafından üretilen metaforların bazıları da (n=12, % 12) edebiyat öğretmenini rol model olarak algılamaktadır. Bu kategorideki metaforlar, edebiyat öğretmenini öğrenciler için örnek alınacak bir insan, bir tür karakter prototipi olarak algılamaktadır. Öğrenciler geliştirilmesi gereken bireyler olarak örnek alınacak öğretmenlere ihtiyaç duyarlar. Bu kategorideki katılımcılar, edebiyat öğretmenin öğrencilerine örnek olabilecek niteliklere haiz olduğunu beyan etmiş olmaktadır. Bu kavramsal kategoride edebiyat öğretmeni *şair* (2), *kalem* (1), *psikolog* (1), *tercüman* (1), *bülbül* (1), *mevsimler* (1), *kuğu* (1), *karınca* (1), *demir* (1), *kuş* (1), *ilkbahar* (1) olarak algılanmaktadır. Bu metaforlarda edebiyat öğretmenin onurlu, çalışkan, anlayışlı, nazik ve kibar gibi genellikle olumlu niteliklere sahip bir rol model olduğu ifade edilmektedir.

*Edebiyat öğretmeni kalem gibidir. Çünkü dik, asil ve onurlu bir duruşu vardır.
Edebiyat öğretmeni karınca gibidir. Çünkü durmaz, sürekli çalışır.*

4. Bireysel ve duygusal gelişimi destekleyici olarak edebiyat öğretmeni

Katılımcıların bazıları (n=8, % 8) edebiyat öğretmenini öğrencilerin bireysel, duygusal ve akademik gelişimlerine katkıda bulunabilecek bir figür olarak algılamaktadır. Eğitim sürecindeki öğrenciler bireysel nitelik, duygusal gelişim veya akademik özellikleri bakımından geliştirilmeye, desteklenmeye ve karşılaşılabilecekleri sorunları çözebilmek için yardıma ihtiyaç duyarlar. Bu kavramsal kategoride edebiyat öğretmeni *bahçıvan* (2), *şair* (1), *şair* (1), *kılavuz* (1), *yol* (1), *kâşif* (1), *madenci* (1) olarak algılanmaktadır. Bu metaforlar, edebiyat öğretmenin öğrencilerin bireysel, duygusal ya da akademik anlamda gelişimlerini destekleyecek niteliklere sahip olduklarını ifade etmektedir. Edebiyat öğretmeni bu yönüyle kuşaklar arası bağlantıyı da sağlamış olmaktadır.

*Edebiyat öğretmeni şair gibidir. Çünkü dili ve edebiyatı kullanarak ders verme yoluyla öğrencilerin kalbine ulaşabilir.
Edebiyat öğretmeni kılavuz gibidir. Çünkü hayal dünyasının sınırsız özgürlüğünü de arkasına alarak kuşaklar arası bağlantıyı kurabilir.*

5. Üretici olarak edebiyat öğretmeni

Katılımcıların bir bölümü (n=8, % 8) de edebiyat öğretmenini üretici olarak görmektedirler. Bu kategorideki metaforlar edebiyat öğretmenin yaptığı görev sonunda ürün alan üretici olarak görmektedirler. Bu ürünler, öğrencilerin kendileri, bilgi ya da eğitimin çıktılarını olarak karşımıza çıkabilir. Bu kavramsal kategoride edebiyat öğretmeni *ağaç* (5), *toprak* (1), *arı* (1), *kalp* (1) olarak algılanmaktadır.

*Edebiyat öğretmeni ağaç gibidir. Çünkü öğrencilerini bilgileriyle besledikçe onlardan meyvelerini toplar.
Edebiyat öğretmeni ağaç gibidir. Çünkü meyveleri öğrencileridir.*

6. Değerli bir varlık olarak edebiyat öğretmeni

Bu kategorideki metaforlar (n=6, % 6) edebiyat öğretmenin eşsiz, paha biçilemeyen ve değerli bir varlık olduğunu ifade etmektedirler. Bu kavramsal kategoride edebiyat öğretmeni *mücevher*

(1), *Hint kumaşı* (1), *kalp* (1), *ekmek* (1), *üstühan* (1), *elmas* (1) olarak nitelendirilmişlerdir. Bu metaforlara göre edebiyat öğretmeni genellikle yaşamsal öneme sahip değerli bir varlıktır.

Edebiyat öğretmeni insanın kalbi gibidir. Çünkü kalp olmadan insan yaşayamaz, edebiyat olmadan da insan yaşayamaz.

Edebiyat öğretmeni ekmek gibidir. Çünkü yemek ekmezsiz yenmez. Yesen de doyamazsın. Edebiyatsız da eğitim olmaz.

7. Şekillendirici/biçimlendirici olarak edebiyat öğretmeni

Katılımcıların bazıları (n=6, % 6) da edebiyat öğretmeni şekillendirici ve biçimlendirici özelliklere sahip bir figür olarak algılamaktadır. Bu kategorideki katılımcılar öğrencileri şekillendirilecek, istenilen şekilde yoğrulacak bireyler olarak görmekteydiler. Onları istenilen şekle getirecek olanlar da edebiyat öğretmenleridir. Bu kavramsal kategoride edebiyat öğretmeni *mühendis* (1), *usta* (1), *yağmur* (1), *çoban* (1), *halı dokumacısı* (1), *ressam* (1) olarak nitelendirilmişlerdir.

Edebiyat öğretmeni keçi çobanı gibidir. Çünkü asi bir keçi gibi olan öğrencileri bir yola sokmaya çabalar.

Edebiyat öğretmeni mühendis gibidir. Çünkü bugünün insanını felsefe, sosyoloji, psikoloji, tarih ve en çok da edebiyat bilgisiyle inşa eder.

8. Süper otorite olarak edebiyat öğretmeni

Bu kategorideki metaforlara (n=3, % 3) göre eğitim sürecindeki öğrenciler pasif bir yapıya sahiptirler. Onların üzerinde dilediklerini yapmaya yetkili süper otoriteler ise edebiyat öğretmenleridir. Bu kavramsal kategoride edebiyat öğretmeni *makinist* (1), *kondüktör* (1), *Yunan tanrısı* (1) olarak nitelendirilmişlerdir.

Edebiyat öğretmeni eski Yunan tanrıları gibidir. Çünkü her ikisi de kendi kontrolleri dışında bir şeylerin gelişmesine izin verirken sürekli onlara müdahale etmek ister.

9. İletişim aracı olarak edebiyat öğretmeni

Bu kategorideki metaforlara (n=2, % 2) göre edebiyat öğretmenleri öğrenciler ile diğer kişi, nesne veya kavramlar arasında ilişki kurabilen birer iletişim aracıdır. Bu kavramsal kategoride edebiyat öğretmeni *köprü* (1) ve *film* (1) olarak nitelendirilmişlerdir.

Edebiyat öğretmeni film gibidir. Çünkü geçmişten geleceğe bir köprü görevindedir.

10. Eğlendirici/dinlendirici olarak edebiyat öğretmeni

Bu kategorideki metaforlara (n=1, % 1) göre edebiyat öğretmenleri öğrenciler üzerinde eğlendirici ve dinlendirici bir etkiye sahiptir. Bu kavramsal kategoride edebiyat öğretmeni *masal anlatıcısı* (1) olarak nitelendirilmişlerdir.

Edebiyat öğretmeni masal anlatıcısı gibidir. Çünkü edebiyatı bir masal tadına hayatlarımıza aktarır.

11. Sevgi ve fedakarlık örneği olarak edebiyat öğretmeni

Bu kategorideki metaforlara (n=1, % 1) göre edebiyat öğretmenleri sevgi ve fedakarlık örneği olarak değerlendirilmişlerdir. Bu kavramsal kategoride edebiyat öğretmeni *anne* (1) olarak nitelendirilmişlerdir.

Edebiyat öğretmeni anne gibidir. Çünkü anne nasıl çocuklarından ayrılamazsa edebiyat öğretmeni de öğrencilerini bırakamaz.

Tartışma ve Sonuç

Dünya, sonsuz bir nesne ve olgulardan oluşan bir bütündür. Bu durum, iş bakışta çok karmaşık bir görünüm arz eder. İnsanlar bu karmaşıklığı gidermek için dünyadaki nesne ve olguları gözlemlerine göre sınıflandırmış (örneğin insan-bitki-hayvan, canlı-cansız, soyut-somut vb.) ve bunları kavramlaştırmışlardır. Kavramların dildeki görünümüleri de kelimelerdir (Huber 2008: 149-152). İnsan doğasının meydana getirdiği bu işlemin bir devamı olarak da algılanabilecek metaforlar, kelimelerin karmaşık dünyasını daha anlaşılabilir kılmaya ve böylece bireylerin algı dünyasını daha açık bir şekilde ortaya koymaya yararlar.

Aday öğretmenlerin gelecekte yapacakları iş olan öğretmenlik mesleğine ait sahip oldukları gözlem, bilgi ve düşüncelerinin tespiti onların yetiştirilmeleri aşamasında öğretmen eğitimcileri açısından önemlidir (Saban 2004: 154-155). Bir şeyi anlatmak için tek yol metafor olmamakla (Miller 1987: 219) birlikte metaforların aday öğretmen eğitiminde kullanılmasının oldukça verimli bir yöntem olduğu düşünülmektedir (Goldstein 2005: 8; Saban vd. 2006: 47).

Literatürde yapılan çalışmalar öğretmen adaylarının çağdaş eğitim yaklaşımlarına kıyasla daha çok geleneksel eğitim anlayışına sahip olduklarını göstermektedir. Geleneksel eğitim anlayışına göre öğretmenin öğrencilerine bilgi sağlama ve/veya aktarma, onları istediği şekle sokma, otorite sahibi olduğu için onları değiştirebilen ve duygusal, bilişsel veya sosyal açıdan öğrencilerde var olduğu düşünülen hastalıkları tedavi etme gibi rollere sahiptir. Buna karşılık öğrenci, üretilen, şekle sokulması gereken, pasif, kusurlu birer bireyler olarak algılanmaktadır (örnek olarak bk. Saban 2006: 155; Bramald vd. 1995; Cook-Sather 2003). Bununla birlikte yapılan araştırmalar katılımcılardan daha az orandaki diğer bölüğünün öğretmeni bireysel gelişimi destekleyen, öğrencilere kılavuzluk yapan, işbirlikçi ve demokratik lider vb. olarak algıladıkları görünmektedir (Aydın vd. 2010; Ünal ve Ünal 2010; Kavanoz 2016).

Bu çalışma da daha önce “öğretmen” veya “... öğretmeni” hakkında yapılan çalışmalara benzer sonuçlara ulaşmıştır. Katılımcıların yüzde elli sekizi (n= 58) edebiyat öğretmenini geleneksel rolleriyle (*bilgi kaynağı ve/veya sağlayıcısı, yol gösterici ve yönlendirici, rol model, değerli bir varlık, şekillendirici/biçimlendirici, süper otorite, sevgi ve fedakarlık örneği*); yüzde kırk üçü ise (n= 43) edebiyat öğretmenini çağdaş eğitim yaklaşımlarına uygun özelliklere (*yol gösterici ve yönlendirici, bireysel ve duygusal gelişimi destekleyici, üretici, iletişim aracı, eğlendirici/dinlendirici*) sahip bireyler olarak algılamışlardır.

Çağdaş eğitimin amacı, öğretmenlerin çağdaş eğitim anlayışına uygun rollere sahip olmalarını sağlamaktır. Türkiye’de de bu amaca ulaşabilmek için Türkiye’deki öğretmen eğitimini deruhte eden kurumlar, aday öğretmenlerin geleneksel değil çağdaş eğitimin gerektirdiği niteliklere sahip bireyler olarak yetiştirilmeleri için üzerine düşeni yapmalı, mevcut eğitim programlarını ve yaklaşımlarını bu amaca uygun olarak güncellemelidir.

Bilgilendirme / Acknowledgement: Bu makale, 21-22 Aralık 2017 tarihleri arasında Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından İstanbul’da düzenlenen **IV. Yıldız Sosyal Bilimler Kongresinde** sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Alger, L. C. (2009). Secondary teachers’ conceptual metaphors of teaching and learning: changes over the career span. *Teaching and Teacher Education*, 25, 743-751.

Aydın, İ. Seçkin (2011). Türkçe Kavramının Metaforik Algılanma Biçimleri. *Folklor/Edebiyat*, 17(66), 173-187.

Aytan, T. (2014). An Investigation of Metaphors on the Concept of Teacher among Preservice Turkish Teacher, *Revista de cercetare și interventie sociala*, 46, 65-84.

- Bağcı, H. (2013).** Metaphors of Turkish preservice teachers about the concept of “Literature”. *Educational Research and Reviews*, 8(18), 1742-1752.
- Baker, C. (1995).** Zorunlu Eğitimi Hayır. (çev. Ayşegül Sönmezay). İstanbul: Ayrıntı yayınları.
- Balcı, A. (2001).** Öğrenci, öğretmen ve velilerin okul kavramlaştırmaları: okul’un metaforik bir analizi. X. Ulusal Eğitim Bilimleri Sempozyumu. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Boyacı, A. (2009).** Metaphorical Images For Educational Planning: Perceptions Of Public Elementary School Teachers. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 111-124.
- Bozlk. M. (2002).** The College Student as Learner: Insight Gained Through Metaphor Analysis. *College Student Journal*, 36(1), 142-151.
- Bramald, R., Hardman, F., Leat, D. (1995).** Initial teacher trainees and their views of teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 11, 23-31.
- Cephe, T. P. (2009).** An analysis of the impact of reflective teaching on the beliefs of the teacher trainees. *Eğitim ve Bilim*, 34(152), 182-191.
- Cerit, Y. (2008).** Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Cook-Sather, A. (2003).** Movements of minde: The matrix, metaphors and re-imagining education. *Teachers College Record*, 105(6), 946-977.
- Cyrstal, D. (2008).** A Dictionary of Linguistics and Phonetics. Oxford: Blackwell Publishers.
- Çapan, B.E. (2010).** Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Metaforik Algıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 140-154.
- Çelikten, M. (2006).** Kültür ve Öğretmen Metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 269-283.
- David E. W. (2009).** Promoting metaphorical thinking through synectics: developing deep thinking utilizing abstractions. Retrieved from, <http://facstaff.bloomu.edu/dwalker/Conference%20Information/IUT/Synectics.pdf>
- Demirci, K. (2014).** Türkoloji İçin Dilbilim – Konular Kavramlar Teoriler. Ankara: Ani Yayıncılık (2. baskı).
- Goldstein, L. B. (2005).** Becoming a teacher as a hero’s journey: Using metaphor in preservice teacher education. *Teacher Education Quarterly*, 32(1), 7-24.
- Güzel, S. (2005).** Preservice Science Teachers’ Perception of Profession with Metaphorical Images and Reasons of Choosing Teaching as a Profession. (Unpublished Master Dissertation). Middle East Technical University.

- Huber, E. (2008).** Dilbilime Giriş. İstanbul: Multilingual.
- Huebner, D. (1984).** The search for religious metaphors in the language of education. *Phenomenology and Pedagogy* 2(2): 112.
- Inbar, D. (1996).** The free educational prison: Metaphors and mages. *Educational Research*, 38(1), 77-92.
- Kunt, K., Tortop, H. S. (2013).** Türkiye’deki Üstün Yetenekli Öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerine İlişkin Metaforik Algıları. *Journal of Gifted Education Research*, 1(2), özel sayı, 117-127.
- Lakoff, G., Mark, J. (2010).** Metaforlar / Hayat, Anlam ve Dil. (çev. Gökhan Yavuz Demir). İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Larisa N., Furuoka, F. (2008).** “A Language Teacher is Like...”: Examining Malaysian Students’ Perceptions of Language Teachers through Metaphor Analysis”, *Electronic Journal of Foreign Language Teaching* 2008, Vol. 5, No. 2, pp. 192–205.
- Levine, P. M. (2005).** “Metaphors and images of classrooms”, ERIC: EJ724893.
- Mahlios, M., Maxson, M. (1998).** Metaphors as structures for elementary and secondary preservice teachers’ thinking. *International Journal of Educational Researches*, 29, 227-240.
- Martinez, M. Sauleda, N., Huber, G. (2001).** Metaphors as Blueprints of Thinking about Teaching and Learning. *Teaching and Teacher Education*, 17, 965-977.
- Massengill, D., Barry, A., Mahlios, M. (2008).** Preservice Teachers’ Metaphors of Teaching in Relation to Literacy Beliefs. *Teacher and Teaching: Theory and Practice*, 14(1), 35-50.
- Milles, M. B., Huberman, M. (1994).** *The qualitative researcher’s companion*. California: Sage Publication.
- Miller, S. (1987).** Some commentes on the utility of metaphors for educational theory and practice. *Educational Theory*, 37, 219-227.
- Oxford, R., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R.Z., Salih, A., Longhini, A., (1998).** Clashing Metaphors about Classroom Teachers: Toward a Systematic Typology for the Language Teaching Field. *System*, 26, 3-50.
- Özbaş, B. Ç., Aktekin, S. (2013).** Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliğine İlişkin İnançlarının Metafor Analizi Yoluyula İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 9(3), 211-228.
- Saban, A. (2004).** Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A., Beyhan N. K., Saban, A. (2006).** “Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyula İncelenmesi”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 6 (2), 461-522.

Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.

Sağdıç, M. (2013). Geography teachers' metaphors concerning the concept of “Geography”. *Educational Research and Reviews*, 8, 637-645.

Silman, F., Şimşek, H. (2006). Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Okulları ve Merkezi Eğitim Kurumlarına Mecazlar Yoluyla Bir Bakış. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(23), 177-187.

Tatar, N., Murat, S. (2011). Öğretmen Adaylarının “Değerlendirmeye” Yönelik Algıları. *E-International Journal of Educational Research*, 2(4), 70-88.

Toremen, F., Dos, I. (2009). Metaphorical perception of primary school teachers regarding the concept of inspectorship. *Educational Sciences in Theory and Practice*, 9(4), 1973-2012.

Ünal, A., Ünal, E. (2010). Öğretmen ve Öğrencilerin Rehber Öğretmeni Algılamalarına İlişkin Bir Durum Çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 919-945.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (8. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A., Ünal, A., Çelik, M. (2011). Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 8(2), 92-109.